

نویسنده:

جان دوگارد عضو سابق کمیسیون حقوق بین الملل،
قاضی موقت دادگاه بین المللی دادگستری، گزارشگر
ویژه سازمان ملل متحد در مورد وضعیت حقوق بشر
در سرزمین های اشغالی فلسطین.

برگرداننده:

عید محمد عزیزپور

ماه جون ۲۰۲۴

انتخاب پیش روی ما

حقوق بین الملل یا «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد»^۱

۱. پیش گفتار

در ۲ جون سال ۲۰۲۲، رئیس جمهور امریکا جو بایدن نوشتاری را در «نیویورک تایمز» زیر فرنام "امریکا چگونه مایل است به اوکراین کمک کند" منتشر کرد که در آن اعلام کرد که اقدام روسیه در اوکراین می تواند پایان «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» باشد که دروازه تجاوز را در جا های دیگر با پیامدهای فاجعه بار در سراسر جهان باز می کند.^۲ درین جا، هیچ اشاره ای به حقوق بین الملل نشده است. سپس، او در یک کنفرانس مطبوعاتی در پایان نشست ناتو در مادرید ماه جون ۲۰۲۲، به روسیه و چین هشدار داد که دموکراسی های جهان «از نظم مبتنی بر قواعد» دفاع خواهند کرد.^۳ باز هم اشاره ای به حقوق بین الملل نشده است.

در ۱۲ اکتبر ۲۰۲۲، رئیس جمهور ایالات متحده استراتژی امنیت ملی را منتشر کرد که در آن چندین بار به «نظم مبتنی بر قواعد» به عنوان «اساس صلح و رفاه جهانی»^۴ اشاره می شود ولی تنها اشاره گذرا به حقوق بین الملل نمود.^۵ اصطلاح «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» به حدی توسط رهبران سیاسی آمریکا، مانند پرزیدنت بایدن و آنتونی بلینکن وزیر امور خارجه استفاده می شود که به گفته پروفیسور استفان والت از دانشکده کندی «دانشگاه هاروارد»، چنین به نظر می رسد که این اصطلاح به یک ضرورت کاری مهم برای مقام های عالی رتبه دستگاه سیاست خارجی ایالات متحده تبدیل شده است.^۶ نتیجه گیری روشن ازین امر این است که عدم استناد به حقوق بین الملل و درعوض آن سخن گفتن از «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» از طرف ایالات متحده به شکل عمدی و حساب شده استفاده می شود.^۷

سایر رهبران غربی نیز به همین ترتیب از "نظم بین المللی مبتنی بر قواعد" برای انتقاد از کشورهای غیر غربی، به ویژه روسیه و چین، به دلیل دژ رفتاری (بد رفتاری) بین المللی آنان استفاده کرده اند.^۸ اما چنین استنادها از سوی آنان یا پیگیرانه نمی باشد و یا هم متناوب با حقوق بین الملل به کار گرفته می شود.^۹

یک نمونه‌ی خوب از این موضوع، اعلامیه‌ی است که توسط سران دولت‌های هموند ناتو در پایان نشست سال ۲۰۲۲ صادر شده است که در آن گفته شده است که ما «به حقوق بین‌الملل پایبند و به اهداف و اصول منشور ملل متحد متعهد می‌باشیم. ما متعهد هستیم که از نظم بین‌المللی مبتنی بر قواعد حمایت کنیم».^{۱۰}

نخست وزیر هلند حتی ازین هم بیشتر پیش رفت. او دو اصطلاح «حقوق بین‌الملل» و «نظم بین‌المللی مبتنی بر قواعد» را با هم درآمیخت و در یک فرنام واحد به آن گذاشت یعنی «نظم حقوقی بین‌المللی مبتنی بر قواعد».^{۱۱} این نشان می‌دهد که سایر رهبران غربی، به ویژه اتحادیه اروپا، نسبت به نظم بین‌المللی مبتنی بر قواعد نگرش مبهم دارند. در حالی که آنها آماده هستند تا با زبانی که ایالات متحده دوست دارد، سخن بگویند و در اظهارات مشترک با ایالات متحده همراه و همنا شوند، با آن هم اصرار دارند که روابط بین‌الملل مطابق با حقوق بین‌الملل اداره شود. این موضوع در بیانیه‌ی که اتحادیه اروپا در سازمان ملل صادر کرد، مشخص شد، هنگامی که روسیه به اوکراین حمله کرد.^{۱۲}

اما، درین میان انگلستان بیشتر از همه از اصطلاح «نظم بین‌المللی مبتنی بر قواعد» استفاده می‌کند.^{۱۳} ولی، این پدیده به نام «نظم بین‌المللی مبتنی بر قواعد» که رهبران سیاسی آمریکا از آن به جای حقوق بین‌الملل از پایان جنگ سرد به این سو، به طور فزاینده استفاده می‌کنند، چه است؟

آیا همانطور که توسط رهبران اروپایی پیشنهاد شده است، یک واژه هم‌معنا و هم‌مفهوم و بی‌ضرر برای حقوق بین‌الملل است یا این چیز دیگری است؟ یعنی سیستمی است که باید جایگزین حقوق بین‌المللی شود، حقوقی که بیش از ۵۰۰ سال می‌شود که بر رفتار دولتها حاکم است؟

در این سرمقاله در تلاش برای پاسخ به این پرسش، در مورد این پدیده نو، امیدوارم برخی از افکار را به اشتراک بگذارم. جستجو در فهرست‌ها و نمایه‌های کتابهای درسی حقوق بین‌الملل کمی درین باره نمی‌کند. در چنین کتاب‌هایی هیچ اشاره‌ای به «نظم بین‌المللی مبتنی بر قواعد» وجود ندارد.^{۱۴}

سکوت نسبی دانشمندان و کارمندان بین‌المللی در این باره ممکن است به این دلیل توضیح شود که حقوقدانان «نظم بین‌المللی مبتنی بر قواعد» را، یا اصطلاح سیاسی برای حقوق بین‌الملل می‌دانند، و یا یک نوع لفاظی سیاسی بی‌ضرر می‌پندارند. با این حال، تاسف آور است زیرا به سیاستمداران اجازه داده است بدون ارائه توضیحی روشن از منظور خویش، از «نظم بین‌المللی مبتنی بر قواعد» استفاده کنند.

۲. دو روش در نگاه به «نظم بین‌المللی مبتنی بر قواعد»

از یک سو، ممکن است این اصطلاح را به عنوان یک مفهومی که توسط دانشمندان علوم سیاسی و سیاستمداران توسعه یافته است، در نظر گرفت که قصد دارند کمابیش هم‌معنا و هم‌مفهوم با حقوق بین‌الملل باشد.^{۱۵} این نظم که بر اساس یک نظم بین‌المللی لیبرال بنا شده است، «بر اساس اصول حکمرانی مردم‌سالارانه، حمایت از حقوق فردی، اقتصاد باز و حاکمیت قانون استوار است»^{۱۶} و با برابری، حقوق بشر، آزادی، کثرت‌گرایی، جابجایی آزاد کالاها و امنیت جمعی مشخص می‌شود.^{۱۷} از نظر محتوا، این اصطلاح فراتر از درک باریک و تنگ از حقوق بین‌الملل موضوعه است؛ زیرا که شامل هنجارهای نرم و از جمله معیارها (استانداردها) و توصیه‌های سازمان‌های بین‌المللی، مشوره‌های کنفرانس‌های بین‌المللی^{۱۸} و هنجارهای ساخته‌شده توسط بازیگران غیردولتی نیز می‌شود.

بر اساس این دیدگاه، «نظم بین‌المللی مبتنی بر قواعد»، مبتنی بر اصولی است که پایه‌های حقوق بین‌الملل را تشکیل می‌دهند و افزون بر آن منبع‌های گسترده‌تر حقوق بین‌الملل معاصر را که از سوی بسیاری از پژوهشگران حمایت می‌شود، دربرمی‌گیرد.

همراه با حقوق بین الملل، این مفهوم بر ارزش های جامعه بین المللی که در منشور سازمان ملل متحد مندرج اند استوار است و آن در پیمان نامه های چند جانبه بین المللی و هنجار های عرفی کشور ها تثبیت شده اند که بر این ارزش ها جنبه عملی می بخشند.

با این حال، دیدگاه دیگری نیز از «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» وجود دارد که نیاز به بررسی دارد. نظریه پردازان و مفسران سیاسی در بررسی «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» پیشتاز بوده اند، اما به غیر از کسانی که از «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» انتقاد کرده اند^{۱۹}، توجه چندانی به رابطه آن با حقوق بین الملل نداشته اند. به گونه مثال، در حالی که آنها اهمیت چنین اصول مادرانه حقوق بین الملل مانند حقوق بشر، حق تعیین سرنوشت، تمامیت ارضی، همکاری اقتصادی را اعلام کرده اند، اما محتوای این اصول را با استناد به معاهدات چندجانبه، یا هنجار های عرفی، و یا سازوکار های اجرای آنها را در نظر نگرفته اند. آنها تنها ارزش هایی را بیان می کنند که تعریف نشده اند، بدون اینکه به نیروی الزام آور یا قابل اجرا بودن آنان توجه کنند.

به طور خلاصه، آنها هنجارهایی نیستند که توسط حقوقدانان درک یا فهمیده شده باشد. بدتر از آن، اینکه، آنها به این پرسش توجه نکرده اند که آیا «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» و حقوق بین الملل با یکدیگر سازگار اند یا اینکه یکی از این دو نظم، بر دیگری برتری دارد.

ماهیت نامشخص و نشناخته شده «هنجارهای» «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» و عدم توجه به رابطه آنها با حقوق بین الملل باعث شده است که دلیل توسل جستن ایالات متحده به «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» مورد شک و تردید قرار گیرد. شیوه ای که ایالات متحده نقض آشکار حقوق بین المللی را توسط نیروهای خود، یا توسط نیروی دوستان نزدیک خود توجیه و تفسیر کرده است، ناگزیر به این توضیح بدبینانه می انجامد که چرا ایالات متحده ترجیح می دهد که در رفتار خویش از «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» استفاده کند.

بر پایه این دیدگاه، «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» را می توان جایگزین برای حقوق بین الملل از سوی ایالات متحده دانست، نظمی که ایالات متحده، هنجار های حقوق بین الملل را به گونه ای که با منافع ملی آن کشور مطابقت داشته باشد، تفسیر می کند؛ البته آن هم همان گونه توجیه و تفسیری باشد که ایالات متحده امریکا و دولت های دنبالهرو آن در هر زمان معینی که خود شان می خواهند، داشته باشد.^{۲۰}

آن باید نظمی باشد مبتنی بر تمایل خود «ایالات متحده» برای نادیده گرفتن، طفره رفتن یا بازنویسی قواعد هر زمان که به نظر آن کشور آن قواعد ناخوشایند باشد.^{۲۱} «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» یک اصطلاح باز و گسترده در نظر گرفته شده است که برای دستکاری های سیاسی و معیارهای دوگانه باز است. به گفته پروفیسور استفان تالمون، به نظر می رسد که «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد»، قواعد خاصی را در موارد خاص - *generis sui* مجاز می سازد.^{۲۲}

۳. دلیل های منطقی توسل به «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد»

دلایل مختلفی وجود دارد که می توانند توضیح دهد که چرا ایالات متحده ترجیح می دهد به «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» استناد کند و نه به حقوق بین الملل.

دلیل نخست این است که ایالات متحده هموند و طرفدار تعدادی از پیمان نامه های مهم چندجانبه بین المللی که ویژگی بنیادین حقوق بین الملل امروزی را تشکیل می دهند، نیست. این کشور هموند پیمان نامه دریا ها نیست، به این معنی که مجبور است چین را به دلیل تهدید «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» در دریای جنوبی چین به جای نام بردن از حقوق بین الملل، توبیخ کند.^{۲۳} این کشور عضو تعدادی از معاهده های بنیادی حاکم بر حقوق بین الملل بشردوستانه از جمله پروتکل های ۱۹۷۷ پیمان نامه ژنو

در مورد قانون های جنگ نیست، اساسنامه رم را در رابطه با دادگاه بین المللی کیفری پذیرفته، هموند پیمان نامه مربوط به جنگ افزارهای خوشه ای و مین های ضد نفر نیست. همچنان، این کشور عضو پیمان نامه حقوق کودک یا پیمان نامه حقوق افراد دارای معلولیت نیست.

این امر ناگزیر باعث می شود که برای ایالات متحده آسان نباشد که دولت های دیگر را در برابر نقض حقوق بین الملل بشردوستانه و حقوق بشر پاسخگو کند، در حالی که ایالات متحده خودش این پیمان نامه ها را که بخشی از حقوق بین الملل عرفی است قبول نداشته باشد و خود را از پاسخ گویی به آن پیمان نامه ها آزاد ساخته است.

با ستیز در را زور به توسل که کنند می تشریح و تفسیر یی گونه به را الملل بین حقوق امریکا متحده ایالات اینکه، دوم تفسیر مثال، گونه به . است مناقشه آمیز و برانگیز بحث البته تشریح و تفسیر چنین و ²⁴ کند توجیه بشردوستانه الملل بین حقوق که نظامیانی شبه یا شورشیان علیه و ²⁵ زند دست پیشگیرانه حملات به میدهد اجازه کشور آن به گویا که خود از دفاع حق ²⁶ است آمیز و مناقشه برانگیز شک گسترده طور به رفتاری چنین البته . کند استفاده زور شناسد، از می دهشت افکن عنوان به ناتو سرپرستی و نظارت تحت که ۱۹۹۹ سال در بلغراد های بمباران در بشردوستانه مداخله نوع یک عنوان به زور از استفاده مجوز بر مبنی بریتانیا و متحده ایالات توسط امنیت شورای های قطعنامه های تفسیر ²⁷ بود مناقشه مورد نیز شد، انجام انتقاد مورد رژیم تغییر برای غیرقانونی های بهانه به ۲۰۱۱ سال در ²⁹ لیبی در و ۲۰۰۳ سال در ²⁸ عراق در زور از استفاده ۲۰۰۲ سال در افغانستان به متحده ایالات تهاجم از پس که طالبان سربازان برای جنگی اسیر جای مان انکار . است گرفته قرار رفتار به مربوط پیمان نامه ۴ ماده ناقض امر این که است رفته سوال زیر دلیل این به بودند، شده بازداشت گوانتانامو خلیج در ³⁰ باشد می جنگی اسیران با

استفاده از هواپیماهای بدون سرنشین در افغانستان، عراق و یمن برای کشتن شبه نظامیان و دهشت افکنان رزمنده که ایالات متحده آن را به عنوان دفاع از خود مجاز دانسته و توجیه کرده است، دایم به مثابه نقض حقوق بین الملل بشردوستانه و حقوق بشر مورد انتقاد قرار گرفته است ^{۳۱}.

چنین می نماید که ایالات متحده فکر می کند که به جای دفاع از تفسیرهای بحث برانگیز هنجارهای حقوق بین الملل، برایش راحت تر همین است که رفتارش را زیر نام هنجارهای گسترده «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» در آورده و بیان کند تا اینکه آنها را تحت هنجارهای سختگیرانه تر حقوق بین الملل توجیه کند ^{۳۲}.

سوم اینکه، ایالات متحده امریکا حاضر نیست برخی از کشورها مانند اسرائیل را به دلیل نقض هنجارهای حقوق بین الملل پاسخگو بداند. رفتار آنها گویا مواردی خاص (*cases generis sui*) تلقی می شوند که در آن حالت، منافع ملی مانع از پاسخگویی می شود.

این استثناگرایی توسط ایالات متحده، در رابطه با اسرائیل، در بیانیه مشترک امریکا با اسرائیل به مناسبت سفر رئیس جمهور بایدن به اسرائیل در جون سال ۲۰۲۲ بیان شد ^{۳۳} که در آن بازم در "پیوندهای ناگسستنی میان دو کشور و در تعهد پایدار ایالات متحده به امنیت اسرائیل" تاکید شد و در عزم دو کشور که «با تمام تلاش ها که قصد تحریم اسرائیل، یا مشروعیت زدایی از اسرائیل را داشته باشد مقابله کنند و یا انکار حق اسرائیل برای دفاع از خود، و یا تبعیض علیه آن کشور در هر مجمعی جهانی که باشد، به شمول سازمان ملل متحد و دادگاه بین المللی کیفری» مبارزه کنند.

این تعهد های ایالات متحده امریکا است که دلیل امتناع مداوم آن کشور را از پاسخگویی اسرائیل در برابر نقض مکرر حقوق بین الملل بشردوستانه و امتناع آن کشور را از تعقیب عاملان جنایات بین المللی در دادگاه کیفری بین المللی را توضیح می دهد و حملات این کشور به غزه را محکوم نمی کند ^{۳۴}، اصرار می ورزد که اسرائیل قاتلان یک شهروند (شرین ابو آکله) ایالات متحده را تحت پیگرد قانونی قرار دهد، امریکا نقض حقوق بشر را که توسط شورای حقوق بشر و مجمع عمومی تعیین شده است، در

رابطه با اسرائیل نمی پذیرد، امریکا قبول ندارد که اسرائیل سیاست آپارتاید را در قلمرو اشغالی^{۳۵} اعمال می کند و امریکا با الحاق اورشلیم^{۳۶} مخالفت نمی کند.

و البته، ایالات متحده امتناع می ورزد از وجود زرادخانه هسته ای اسرائیل را اعتراف کند یا اجازه بحث در آن مورد را بدهد که در زمینه گسترش هسته ای در خاورمیانه وجود دارد^{۳۷} چنین اقداماتی از طرف اسرائیل احتمالاً با «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» سازگار است، حتی اگر آنها هنجارهای ابتدایی و بدیهی حقوق بین المللی را نقض کنند.

البته معیارهای دوگانه، استثناگرایی و ریاکاری از ویژگی های سیاست خارجی کشورهای است که حقوق بین الملل را قبول دارند و طرفدار «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» نیستند. چنین رفتاری باید محکوم شود زیرا مفهوم پاسخگویی برای همه دولت ها را، صرف نظر از جای مان و دوستان آنها در جامعه بین المللی تضعیف می کند.

با این حال، «هنجارهای» مبهمی به نام «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد»، توجیه رفتار ویژه یک دولت را برای دولت دیگر آسان تر می کند و باعث می شود که از نقض حقوق بین الملل در رابطه با یک دولت چشم پوشی و انکار شود.

ایالات متحده از پاسخگویی اسرائیل در برابر نقض حقوق بین الملل امتناع می ورزد به این استدلال که نقض حقوق بین الملل آن گونه که ایالات متحده آن را تفسیر می کند، توجیه پذیر است، یعنی حملات به غزه را به عنوان دفاع از خود در برابر تروریسم، ترور ستیزه جویان، دهشت افگنان را توسط هواپیماهای بدون سرنشین، اعمال آپارتاید، الحاق قلمرو و ادامه اشغال را که به طور گسترده غیرقانونی تلقی می شود، با استفاده از اصطلاح «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» مجاز می سازد.

امریکا غربی همپیمانان سایر درمورد «قوانین بر مبتنی المللی بین از» نظم امریکا متحده ایالات پسند مورد های تفسیر این هستند نیز لمللی بین جانبه چند های پیماننامه از بسی هموندان آنها اکثر البته .برد نمی کاربرده به پیگیر طور به

تنها بریتانیا در تمام مداخلات نظامی بحث برانگیز ذکر شده در بالا شرکت کرده است. اگرچه برخی از آن کشورها زیر چتر «ناتو» شرکت می کنند. اکثر کشورهای غربی آماده بوده اند تا اسرائیل را به خاطر نقض حقوق بین الملل، فقط در زبان (نه در عمل) پاسخگو بدانند.

این امر، توضیح می دهد که چرا رهبران غربی از اصطلاح «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» به جای حقوق بین الملل استفاده کرده اند. چنین می نماید که این دو نظم را هم معنا باهم می دانند. ولی «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» تا حد زیادی نظامی است که ایالات متحده از آن حمایت می کند.

۴. بحث حقوقی روسیه، چین و غرب در مورد «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد»

غرب از اصطلاح «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» برای قضاوت و داوری رفتار روسیه و پسان ها برای داوری رفتار چین استفاده کرده است. این امر منجر به بحثی حقوقی میان روسیه و غرب شده است، به این گونه که روسیه غرب را به دلیل کنار گذاشتن احترام به حقوق بین الملل و به دلیل توسل به اصطلاح «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» محکوم می کند و ایالات متحده ارزیابی می کند که رفتار روسیه در چوکات اصطلاح^{۳۸} «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» نادرست است.

سرگئی لاوروف، وزیر امور خارجه روسیه، همواره از غرب به دلیل توسل به «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» انتقاد کرده است. وی در سال ۲۰۲۰ اعلام کرد که غرب از «نظم مبتنی بر قواعد» که غرب محور است، به عنوان گزینه ای برای «حقوق بین الملل» حمایت می کند، قصد دارد که حقوق بین الملل را به روش های توافق نشده برای حل و فصل اختلافات بین المللی و با دور زدن از اصول حقوق بین الملل تغییر دهد.^{۳۸} او توضیح داد که این اصطلاح درین آخرها برای این ایجاد شده است تا تلاش کنند هنجارهای را ابداع نمایند که وابسته به دیگرگونی های سیاسی باشد وهدف اصلی را بپوشانند و امکان داشته باشند تا بر کشورهای ناموافق خود و حتی متحدان خویش فشار بیاورد^{۳۹}.

رئیس جمهور پوتین نیز این دیدگاه را تکرار کرده است. در ۲۵ می ۲۰۲۲، سرگئی لاوروف، وزیر امور خارجه، به مناسبت روز آفریقا، بیانیه رئیس جمهور پوتین را به خوانش گرفت که در آن وی در زمینه اقدام روسیه در اوکراین اعلام کرد:

مشکل اصلی این است که گروه کوچکی از کشورهای غربی به رهبری ایالات متحده در تلاش اند مفهوم «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» را بر جامعه بین المللی تحمیل کنند. آنان از این پوستر (نظم جهانی مبتنی بر قواعد) استفاده می کنند، و بدون هیچ تردیدی الگوی تک قطبی نظم جهانی را تبلیغ می کنند که در آن گروهی از کشورها وجود دارند که وضعیت «استثنایی» اند و همه کشور های باقیمانده باید ازین «باشگاه برگزیدگان» اطاعت کند.^{۴۰}

در سال ۲۰۱۹، گروهی از محققان روسی یک مقاله دانشگاهی تهیه کردند که در آن نتیجه گرفتند: بنابراین، دلایل کافی وجود دارد که فکر کنیم مفهوم مدرن «نظم مبتنی بر قواعد» یک فکری سیاسی است، پیش از هر چیز یک مفکوره ضد روسی است که به سلاح های سیاسی کنونی غرب افزوده می شود. به طور خلاصه، این مفهوم ابزاری است که "پروژه یک طرفه غربی" را به عنوان نظم جهانی مبتنی بر قواعد ارائه می دهد.^{۴۱}

جنگ واژه ها میان غرب و روسیه بر سر «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» اکنون وارد لفاظی تهاجم به اوکراین شده است. روسیه در حمله وحشیانه خود به اوکراین و همچنان اشغال بخش های آن کشور، اساسی ترین اصول حقوق بین الملل و منشور سازمان ملل را نقض کرده است. این کشور منع استفاده از زور، تعهد به احترام به تمامیت ارضی کشور مستقل دیگر و قوانین حقوق بشر و حقوق بشردوستانه بین المللی را نقض کرده است. با وجود این، ایالات متحده ترجیح داده است روسیه را به دلیل نقض «نظم مبتنی بر قواعد» که تعریف نشده محکوم کند که قواعد آن هنوز اعلام نشده است.^{۴۲}

روسیه نیز به نوبه خود از غرب به دلیل رفتار شان مطابق با «نظم مبتنی بر قواعد» انتقاد کرده است. چنانکه در بالا نشان داده شد، رئیس جمهور پوتین در بیانیه خود در روز آفریقا، ۲۵ می ۲۰۲۲، از تاکید غرب به اصطلاح «نظم مبتنی بر قواعد» شکایت کرد.^{۴۳}

سابقه یا پیشینه های تفسیر سخاوتمندانة که توسط غرب از تعهدات زیر نام «نظم مبتنی بر قواعد» ایجاد شده است، در اعلامیه رئیس جمهور پوتین در مورد عملیات نظامی ویژه (یعنی جنگ) علیه اوکراین در ۲۴ فبروری سال ۲۰۲۲ نیز آشکار بود.^{۴۴}

پوتین در این بیانیه به بمباران بلغراد توسط ناتو در سال ۱۹۹۹، حمله به عراق در سال ۲۰۰۳، مداخله در لیبی در سال ۲۰۱۱ و مداخله آمریکا در سوریه اشاره کرد که همگی بر اساس تفسیرهای مشکوک و مناقشه برانگیز از حقوق بین الملل و منشور سازمان ملل بود.^{۴۵} پی آمد واضح این رفتار ها این بود که ایالات متحده یعنی غرب و ناتو در این حالت ها مدعی بودند بر اساس نظم بین المللی مبتنی بر قواعد عمل می کنند و نه بر اساس حقوق بین الملل.^{۴۶}

واژه های مانند «تو نیز» یا «چگونه؟» از واژه هایی اند که اغلب توسط دولت ها به منظور منحرف کردن از انتقاد از رفتار خود آنها استفاده می شود. اتحاد جماهیر شوروی و اکنون فدراسیون روسیه سال هاست که از این شیوة دفاع در برابر ایالات متحده استفاده کرده اند. برای مثال، در پاسخ به انتقاد از سوابق حقوق بشری خود، ایالات متحده را متهم می کرده اند که آمریکایی های آفریقایی تبار را اعدام می کند، تبعیض نژادی را انجام می دهد و از کتتراها در مقابل دولت نیکاراگوآ حمایت می کند. اگرچه گفتن «تو نیز» (tu quoque) (تو هم چنین هستی) ممکن است یک استراتژی سیاسی مفید باشد، اما دفاع پذیرفته شدنی در حقوق بین الملل نیست.

از سوی دیگر، شکی نیست که سوابق رفتار غیرقانونی یک دولت، به عنوان مجوزی برای قانونی بودن رفتار غیرقانونی دولت دیگر مورد استناد قرار می گیرد، به ویژه هنگامی که بر اساس تفسیر های نادرست از حقوق مربوط به «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» توجیه شوند.

به گفته چتم هاوس، تخلف های اخیر از حقوق بین الملل توسط آمریکا، «سایه ای طولانی خود را بر این ادعای آمریکا انداخته است که آن کشور مدافع اصلی یک نظام بین المللی مبتنی بر قواعد است.»^{۴۷}

چین نیز مخالفت خود را با نظم مبتنی بر قواعد اعلام کرده است. در ماه می سال ۲۰۲۱ در یک مناظره مجازی شورای امنیت درباره چندجانبه گرایی، وزیر امور خارجه وانگ یی اعلام کرد که:

قواعد بین المللی باید بر اساس حقوق بین الملل به وجود آید و باید توسط همه دولت نوشته شود. آنها حقوق محفوظ یا امتیاز خاص برای چند نفر نیستند. آنها باید برای همه کشورها قابل اجرا باشند و در آن نباید جایی برای استثناگرایی و تبعیض یا استانداردهای دوگانه وجود داشته باشد.^{۴۸}

در سال ۲۰۲۱، یانگ جیچی، مدیر دفتر کمیسیون مرکزی امور خارجه، اظهار داشت که چین از نظامی حمایت می کند که سازمان ملل متحد نقش مرکزی را داشته باشد و از نظم بین المللی که مبتنی بر حقوق بین الملل باشد، حمایت می کند، نه نظم بین المللی به اصطلاح «مبتنی بر قواعد» که شماری کمی از کشورها از آن پشتیبانی می کنند.^{۴۹}

۵. هنجار های شامل «نظم بین المللی به اصطلاح مبتنی بر قواعد»

با توجه به اتهام دانشوران غرب و رهبران سیاسی روسیه و چین مبنی بر اینکه «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» توسط کشور های غربی به عنوان گزینه دیگر برای حقوق بین الملل مطرح شده است، نمی توان بدون بررسی دقیق پذیرفت که «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» با حقوق بین الملل یکسان است و یا اینکه این فقط نامی دیگری برای حقوق بین الملل است که توسط نظریه پردازان و دست اندرکاران سیاسی ترجیح داده می شود.

قواعد که «نظم بین المللی مبتنی بر قواعد» را تشکیل می دهند، باید آشکار شوند. هنوز هیچ نشانه ای وجود ندارد که آنها به شکل پیمان نامه های بین المللی عام یا خاص مطابق با ماده ۳۸ (۱) الف) اساسنامه دیوان بین المللی دادگستری شناخته می شوند.

افزون بر این، ما نمی دانیم ماهیت و سرشت این هنجار ها در چیست. چنین می نماید که این قواعد کدام کیفیتی مثبتی ندارند. بلکه ارزش آنها بستگی به این است که آنان به چه اندازه در خدمت منافع و ارزش های کشورهای هستند که از آنها حمایت می کنند.^{۵۰}

اگر چنین هنجار های وجود داشته باشند، روش ایجاد آن هنجار ها به یک راز می ماند که کسی نمی داند.^{۵۱} ما نمی دانیم که در نهایت چه کسی این قاعده ها/هنجار ها را وضع می کند و محتوای آنها را تعیین می کند، نمی دانیم که آیا دولت ها باید با این قواعد موافقت کنند یا نه، و اگر موافقت کنند، کدام کشورها باید موافقت کنند.^{۵۲} به یقین که کمیسیون حقوق بین الملل و کمیته ششم سازمان ملل در روند ایجاد این هنجار ها/قاعده ها دخالتی ندارند.

از نگاه خیراندیشانه، چنین می نماید که این قواعد، توافق های ضمنی میان تعداد انگشت شماری از دولت های غربی است ولی همنوای و توافق واضحی درباره آن وجود ندارد. اما توافق مبنای حقوق بین الملل است. به گفته استفان تالمون، «نظم مبتنی بر قواعد» برای این استفاده می شود تا برخی کشورها را برای پیروی از قواعد حقوقی بین الملل موجود فراخوانند، حال اینکه آن دولت ها در واقع به رعایت آن رضایت نداده اند و ازین رو، ملزم هم نیستند.

اصطلاح «نظم مبتنی بر قواعد» تمایز بین قواعد الزام آور و غیر الزام آور را ناپود می کند و این پندار را ایجاد می کند که همه دولت ها و کس واره^{۵۳} های بین المللی تابع این نظم هستند، صرف نظر از اینکه آنها با این قواعد موافقت کرده باشند یا نه.^{۵۴}

حل و فصل قضایی در اصطلاح «نظم مبتنی بر قواعد» وجود ندارد. دیوان بین المللی دادگستری به احتمال قوی که هیچ صلاحیتی برای رسیدگی بر اختلافات مبتنی بر قاعده «نظم مبتنی بر قواعد» طبق ماده ۳۸ (۱) نخواهد داشت زیرا این «هنجارها» فاقد محتوا و درونمایه هستند و نمی توان آنها را به مثابه یک منبع حقوقی شناخته شده بین المللی شناسایی کرد. در صورتی که

دادگاه برای تصمیم‌گیری در مورد یک پرونده که از سوی دولت‌ها به دادگاه ارجاع می‌شود، می‌تواند طبق ماده ۳۸ (۲) این کار را انجام دهد (طابق اصل صلاح و صوابدید = *bono ex aequo et*).

انتقاد از «نظم مبتنی بر قواعد» به اساس این که نمی‌تواند مطابق ماده ۳۸ اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری به عنوان سرچشمه رسمی حقوق بین‌الملل شمرده شود، می‌توان به این دلیل مورد تردید قرار گیرد که روش‌های هنجارآفرینی / ایجاد هنجارهای حقوقی را در نظر نمی‌گیرد، همان روش‌هایی که سرچشمه‌ها / منبع‌های حقوق بین‌الملل را گسترش داده است. در نتیجه یک رویکردی بسیار رسمی‌گرایانه در رابطه با حقوق بین‌الملل معاصر اتخاذ شده است. ماهیت انتقاد هم در همینجا است. نحوه استناد دولت‌ها به قطعنامه‌های غیر الزام‌آور سازمان ملل متحد و سایر نهادهای میان‌دولتی، تصمیم‌های کنفرانس‌های بین‌المللی و سایر نهادهای که معیارهایی را برقرار می‌سازند، و نیز آنچه امروزه به عنوان "هنجارهای نرم" شناخته می‌شود، روشن می‌سازد که کشورها به حقوق بین‌الملل، به عنوان نظمی نرم و انعطاف‌پذیر نگاه می‌کنند، چنانچه هم به استانداردهایی که باعث ایجاد انتظاراتی می‌شوند، توجه دارند و هم به هنجارها و اصولی که در ماده ۳۸ به قبول شده‌اند، توجه می‌کنند. اگر این مورد پذیرفته شود، می‌شود استدلال کرد که «نظم مبتنی بر قواعد» به سادگی وجود یک نظم حقوقی معاصر را به رسمیت می‌شناسد که رها از رسمی‌گرایی قانونی است.

دشواری انتقاد فوق این است که پیش‌فرض می‌شود که «هنجارهای» «نظم مبتنی بر قواعد» محتوایی شناخته‌شده دارد و محتوای آن فراتر از ارزش‌های گسترده است. احترام به حقوق بشر، حق تعیین سرنوشت، تمامیت ارضی، آزادی دریانوردی، حکومت مردم‌سالار، جابجایی آزاد کالاها، فضای باز اقتصادی و غیره ارزش‌های مهمی هستند که ممکن است توسط دادگاه برای کمک به تفسیر هنجارهای حقوقی مورد استناد قرار گیرند، ولی آنها هنجارهای حقوقی نیستند که به آسانی درک می‌کنیم. آنان تعریف و محتوای دقیق ندارند.

هیچ نشانه‌ای وجود ندارد که این قواعد الزام‌آور یا لازم‌الاجرا هستند (و اگر چنین است، چگونه و از چه طریقی)، یا ممکن است این قواعد محدود شوند یا اینکه همه ملت‌ها و مردمان از آن برخوردار باشند. به طور خلاصه، «نظم مبتنی بر قواعد» هیچ تلاشی نمی‌کند تا یک نظم حقوقی تعریف شده با قواعدی را اعلان کند، و یا تلاشی برای رویه‌های قانون‌گذاری و یا حل اختلافات انجام نمی‌دهد.

«نظم مبتنی بر قواعد» چیزی غیر از حقوق بین‌الملل است. این یک رژیم جایگزین از خارج بر حقوق بین‌الملل است که ناگزیر حقوق بین‌الملل را به چالش می‌کشد و تهدید می‌کند. از دید خیرخواهانه، می‌توان آن را به فرنام نظمی دربرگیرنده ارزش‌های یک نظم لیبرالی تلقی شود.

به گونه‌ای کمتر خیرخواهانه، ممکن است آن را به عنوان یک نظم رقابت‌کننده تلقی کرد که توسط برخی از کشورهای غربی، به ویژه ایالات متحده، حمایت می‌شود، که به دنبال تحمیل تفسیری خودسرانه از حقوق بین‌الملل است که به بهترین وجه منافع غرب، به ویژه منافع ایالات متحده را پاسخگو باشد. برخلاف حقوق بین‌الملل به نظر نمی‌رسد که این نظم، نظم جهانی باشد. در عوض، این یک نظمی است که توسط غرب، به ویژه ایالات متحده، برای تضمین تسلط خود بر دیگران به کار گرفته شده است.

۶. نتیجه‌گیری

برمی‌گردیم به جنگ در اوکراین. فدراسیون روسیه در تهاجم خود به اوکراین، اصول اساسی حقوق بین‌الملل را نقض کرده است که شامل استفاده غیرقانونی از زور و نقض تمامیت ارضی یک کشور مستقل دیگر تا نقض وحشیانه حقوق بشر در سرزمین بین‌المللی و حقوق بشر می‌شود. این موارد نقض حقوق بین‌الملل به بهترین وجه، بر پایه نظمی حقوقی می‌تواند دآوری شود که توسط

همه کشورهای جهان پذیرفته شده و درک شده است، نه بر اساس رژیم بی‌شکل و مبهمی که مورد حمایت یکی از طرف‌های درگیری است.

بیانیه که توسط اتحادیه اروپا در محکومیت تهاجم روسیه به اوکراین صادر شد مبنای این بود که ماده ۲ (۴) منشور سازمان ملل متحد نقض شده است، جنایت تجاوز بر اساس اساسنامه روم دیوان کیفری بین‌المللی رخ داده است و نقض هنجارهای آمرانه حقوق بین‌الملل^{۵۵} انجام گرفته است؛ البته وزن آن بیش از ادعای رئیس‌جمهور بایدن است مبنی بر اینکه این حمله، نظم بین‌المللی مبتنی بر قواعد را نقض می‌کند^{۵۶}.

آخرین دلیل برای کنار گذاشتن «نظم بین‌المللی مبتنی بر قواعد» به‌مثابه وسیله‌ای دآوری درباره رفتار دولت‌ها، این است که آن مانعی است غیرضروری و زیان‌مند در برابر تلاش‌ها برای توافق بر سر حقوق بین‌المللی به‌عنوان نظم جهانی که حاکم بر همه دولت‌ها است. همه دولت‌ها در مورد اجرای حقوق بین‌المللی دارای ویژگی‌های خاص خود هستند، اما به ندرت جهانی بودن حقوق بین‌المللی را تهدید می‌کنند. در حال حاضر، اختلاف بزرگی میان دولت‌ها بر سر ویژگی‌ها و اصول اساسی حقوق بین‌المللی وجود دارد.

بزرگترین این اختلاف‌ها، اختلاف میان غرب از یک سو و روسیه و چین از سوی دیگر است. در حالی که غرب بر حکومت دموکراتیک، حقوق بشر، محیط زیست و جهانی شدن تأکید می‌کند، روسیه و چین تأکیدشان بر برابری حاکمیت دولت‌ها، عدم مداخله در امور داخلی کشورها، حل و فصل اختلافات با سازوکارهای که دولت‌ها به آن رضایت داده‌اند، و مصونیت دولت‌ها و مقامات آنها و محکومیت سنجه (معیار)‌های دوگانه در رفتار دولت‌ها تأکید می‌کنند.

این رویکرد چینی-روسی به حقوق بین‌المللی در سال ۲۰۱۶ در اعلامیه فدراسیون روسیه و جمهوری خلق چین در مورد ترویج و اجرای حقوق بین‌المللی بیان شد^{۵۷}.

چسبیدن غرب به «نظم بین‌المللی مبتنی بر قواعد» و هم به حقوق بین‌المللی، تلاش‌ها برای رسیدن به توافق بر سر نظام جهانی حقوق بین‌المللی را که مبتنی بر قواعد، اصول و ارزش‌های اساسی می‌باشد، تضعیف می‌کند. نظم بین‌المللی که بر اساس منشور سازمان ملل متحد و حقوق بین‌المللی بنا شده است، همانگونه که از پایان جنگ جهانی دوم تا کنون تکامل یافته، دستور العمل صحیح‌تری برای صلح می‌باشد تا آن نظم بین‌المللی بی‌شکل و تبعیض‌آمیز مبتنی بر قواعد.

References:

1. J. R. Biden Jr., 'How the US is Willing to Help Ukraine', *New York Times International Edition*, 2 June 2022, 1, at 11.
2. The White House Briefing Room, 'Remarks by President Biden in Press Conference (Madrid, Spain)', *The White House*, 30 June 2022, available at www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/06/30/remarks-by-president-biden-in-press-conference-madrid-spain.
3. The White House, 'National Security Strategy', *The White House*, October 2022, at Introduction, 8, 18, 42, available at www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf.
4. *Ibid.*, at 18, 45.
5. S. Walt, 'China Wants a "Rules Based International Order," Too', *Foreign Policy*, 31 March 2021, available at www.belfercenter.org/publication/china-wants-rules-based-international-order-too. See also A. Tuyen, 'The Rules-based International Order',

Diplomatic Opinion, 10 May 2021, available at

www.diplomaticopinion.com/2021/05/10/the-rules-based-international-order/.

6. Further evidence of President Biden's determination to avoid reference to international law is provided by an article he wrote shortly after becoming president: J. R. Biden, Jr., 'Rescuing US Foreign Policy after Trump', (2020) 99 *Foreign Affairs* 64. In this wide-ranging account of his proposed foreign policy, there is no mention of international law or the United Nations. NATO does, however, feature prominently in the article.

7. See the statement of the German Foreign Minister, Annalena Baerbock after the 2022 G20 meeting of foreign ministers where she referred to a shared commitment to the rules-based international order: Außenministerin Annalena Baerbock [@Abaerbock], 'Liebe @AyorkorBotchwey, @DrAlfredMutua & @mnsanzabaganwa, ich freue mich sehr, mit Ihnen drei starke Partner*innen für die Verteidigung der regelbasierten internationalen Ordnung beim #G7-Treffen in Münster willkommen zu heißen!', *Twitter*, 4 November 2022, available at twitter.com/ABAerbock/status/1588503709440700417. See further, R. Falk, '“Rule-based International-Order”: A New Metaphor for US Geo-Political Primacy', *Eurasia Review*, 1 June 2021, available at www.eurasiareview.com; G. Cross, 'Rules-based Order: Hypocrisy Masquerading as Principle', *China Daily*, 3 May 2022, available at www.chinadailyhk.com/article/269894#Rules-based-order-masquerading-as-principle.

8. The statements of Australian leaders are interesting. While the former Prime Minister, Scott Morrison, repeatedly used the term 'rules-based order' and not 'international law', the present Foreign Minister, Penny Wong, refers to international law. See her statement on the occasion of the 2022 G20 meeting of foreign ministers: Sen. The Hon P. Wong, 'Doorstop Following G20 Foreign Ministers' Meeting', *Minister for Foreign Affairs*, 8 July 2022, available at www.foreignminister.gov.au.

9. NATO Heads of State and Government, Madrid Summit Declaration, Press Release 095 (2022), available at www.nato.int/cps/natohq/official_texts_196951. For a similar statement see the communique issued after the meeting of foreign ministers of the G7 at St Malo on 6 April 2019: G7 Foreign Ministers, 'Statement on the Situation in the West of Libya', *G7 France Biarritz*, 5 April 2019, available at www.elysee.fr/admin/upload/default/0001/04/fa9bd64d1ab7fc32e4c9508650b83222b0c1a267.pdf.

10. Prime Minister M. Rutte, 'Statement by Prime Minister Rutte for the 80th Anniversary of Bilateral Relations between the Netherlands and Australia', *Government of the Netherlands*, 16 April 2022, available at www.government.nl/documents/speeches/2022/04/16/statement-prime-minister-rutte-80-year-anniversary-of-bilateral-relations-between-australia-and-the-netherlands.

11. S. Popan, Statement on behalf of the EU and its Member States at the 76th Session of the General Assembly Special Committee on the Charter of the United Nations and the Strengthening of the Role of the Organization, 3 November 2021, available at www.eeas.europa.eu/delegations/un-new-york/eu-statement-%E2%80%93-united-nations-6th-committee-report-special-committee-un_en?s=63.

12. See, for example, the statements by Jeremy Hunt, Secretary of State for Foreign and Commonwealth Affairs, in Parliament on 2 April 2019 in the debate in Parliament on the Rules-based International Order: J. Hunt (Secretary of State for Foreign and Commonwealth Affairs), 'Rules-Based International Order: Debate', *UK Parliament, Hansard, Oral Answers to Questions on Rules-based International order, volume 657*, 2 April 2019, column 916, available at <https://hansard.parliament.uk/2019-04-02/debates>. See also British Embassy of Manila, 'UK Foreign Office Minister Mark Field Visits Philippines, 15–17 August', *British Embassy Manila*, 28 August 2018, available at

www.gov.uk/government/news/uk-foreign-office-minister-mark-field-visits-philippines-15-17-august.

13. See, for example, J. Crawford (ed.), *Brownlie's Principles of Public International Law* (2018); M. Shaw, *International Law* (2021); M. Evans (ed.), *International Law* (2018); J. Crawford, *Chance, Order, Change: The Course of International Law* (2014); A. Roberts, *Is International Law International?* (2017).
14. For an example of a scholarly work that draws no clear distinction between international law and the rules--based order see S. Bashfield and E. Katselli Proukaki, 'The Rules-based Order, International Law and the British Indian Ocean Territory. Do as I Say, Not as I Do', (2022) 23 *German Law Journal* 713.
15. M. Jorgensen, 'The Jurisprudence of the Rules-Based Order: The Power of Rules Consistent with but not Binding under International Law', (2022) 22 *Melbourne Journal of International Law* 221.
16. D. Lake, L. Martin and T. Rice, 'Challenges to the Liberal Order: Reflections on International Organization', (2021) 75 *International Organization* 225. See also N. Wright, 'The UK and the International Rules-Based-System', *Foreign Policy Centre*, 8 September 2020, available at www.fpc.org.uk/the-uk-and-the-international-rules-based-system. The October 2022 National Security Strategy of the United States likewise stresses these values as part of its international strategy and by implication associates them with the RBO: *supra* note 3, particularly at 6, 18.
17. See the statement by Antony Blinken at the virtual meeting of the Security Council Open Debate on Multilateralism on 7 May 2021, in which he stated that the rules-based order included the commitments of states under international law, the UN Charter and 'the rules and standards agreed to under the auspices of the WTO and numerous standard-setting organizations': A. J. Blinken, 'Secretary Antony J. Blinken Virtual Remarks at the UN Security Council Open Debate on Multilateralism', *U.S. Department of State*, 7 May 2021, available at www.state.gov/secretary-antony-j-blinken-virtual-remarks-at-the-un-security-council-open-debate-on-multilateralism/.
18. See Walt and Tuygan, *supra* note 5; see Falk and Cross, *supra* note 7.
19. Cross, *supra* note 7. See also R. Mullerson: the rules-based order is 'based on rules of Washington and not related to international law', cited in A. N. Vylegzhanin et al., 'The Term "Rules-Based Order in International Legal Discourse"', (2021) 2 *Moscow Journal of International Law* 35.
20. Cross, *supra* note 7. See also R. Mullerson: the rules-based order is 'based on rules of Washington and not related to international law', cited in A. N. Vylegzhanin et al., 'The Term "Rules-Based Order in International Legal Discourse"', (2021) 2 *Moscow Journal of International Law* 35.
21. S. Talmon, 'Rules-based Order v International Law?', *German Practice in International Law*, 20 January 2019, available at www.gpil.jura.uni-bonn.de/2019/01/rules-based-order-v-international-law.
22. Agence France-Presse, 'Antony Blinken Warns China to Stop "Aggressive Actions" in Asia-Pacific', *Guardian*, 13 December 2021.
23. According to Richard Falk, '[t]he United States has projected more force outside its borders than has any State in the course of the past 75 years', *supra* note 7.
24. In 2002, in the wake of 9/11, President George Bush issued a National Security Strategy approving the use of force in pre-emptive self-defence: The White House, *The National Security Strategy of the United States of America*, 41 ILM 1478 (2002). For criticism of this doctrine see W. M. Reisman and A. A. Armstrong, 'The Past and Future of the Claim of Preemptive Self-Defence in International Law', (2006) 100 *AJIL* 525. See also the decisions of the International Court of Justice that cast serious doubt on the validity of

pre-emptive self-defence: *Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory*, Advisory Opinion of 9 July 2004, [2004] ICJ Rep. 136, para. 139; *Case Concerning the Armed Activities in the Territory of the Congo (Democratic Republic of the Congo v. Uganda)*, Judgment of 19 December 2005, [2005] ICJ Rep. 168, paras. 143, 148.

25. For a full coverage of this argument and the objections to it see D. Tladi and J. Dugard, 'The Use of Force by States', in J. Dugard et al. (eds.), *Dugard's International Law: A South African Perspective* (2018), 730, at 759.

26. NATO's invocation of the doctrine of humanitarian intervention to justify its action was seriously questioned by scholars. See L. Henkin, 'Editorial Comments: NATO's Humanitarian Intervention', (1999) 93 AJIL 824.

27. United Nations Security Council, Resolution 1441, Un Doc. S/RES/ 1441 (2002); United Nations Security Council, Resolution 678, Un Doc. S/RES/ 678 (1990); United Nations Security Council, Resolution 687, Un Doc. S/RES/ 687 (1991) were invoked creatively by the United States and the United Kingdom to justify the invasion of Iraq and regime change. Critics agree that the United States and the United Kingdom acted unlawfully. See V. Lowe, 'The Iraq Crisis: What Now?', (2003) 52 ICLQ 859; P. Sands, *Lawless World: America and the Making and Breaking of Global Rules-From FDR's Atlantic Charter to George Bush's Illegal War* (2005).

28. United Nations Security Council, Resolution 1973, Un Doc. S/RES/1973 (2011) imposed a no-fly zone and authorized states to take 'all necessary measures protect civilians' but was used as a justification for regime change by NATO. See R. Higgins et al., *Oppenheim's International Law: United Nations* (2017), 1023, paras. 26, 120.

29. G. Aldrich, 'The Taliban, Al Qaeda, and the Determination of Illegal Combatants', (2002) 96 AJIL 891.

30. C. Jones, *The War Lawyers. The United States, Israel and Juridical Warfare* (2020), 193–6; United Nations General Assembly, Report of the Special Rapporteur on Extrajudicial, Summary or Arbitrary Executions, Philip Alston, UN Doc. A/HRC/14/24/Ad 6 (2010); M. Boyle, *The Legal and Ethical Implications of Drone Warfare* (2017).

31. According to Ben Scott, 'Although the US shaped the UN and much of international law, its relationship with these institutions has become increasingly vexed, especially since the 2003 invasion of Iraq. That's partly why it has fallen back on the rules-based order': B. Scott, 'The Trouble with Washington's Rules-Based Order Gambit', *The Diplomat*, 3 August 2021, available at www.thediplomat.com/2021/08/the-trouble-with-washingtons-rules-based-order-gambit.

32. The White House Briefing Room, 'The Jerusalem US-Israel Strategic Partnership Joint Declaration', *The White House*, 14 July 2022, available at www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2022/07/14/the-jerusalem-u-s-israel-strategic-partnership-joint-declaration/. See also Biden's statement on the 'need to sustain our ironclad commitment to Israel's security' in his 2020 article in *Foreign Affairs*, *supra* note 6, at 73.

33. See J. Dugard, 'Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied Palestinian Territory', in E. Bjorge and C. Miles (eds.), *Landmark Cases in Public International Law* (2017), 539, at 556–7.

34. B. Samuels, 'The US State Department Rejects Amnesty's Apartheid Claim against Israel', *Haaretz*, 1 February 2022.

35. See Falk, *supra* note 7.

36. V. Gilinsky and H. Sokolski, 'Biden Should End US Hypocrisy on Israeli Nukes', *Foreign Policy*, 19 February 2022.

37. *Ibid.*, at 51.

38. *Ibid.*, at 39.
39. K. K. Klomegah, 'Russia Renews its Support to Mark Africa Day', *Modern Diplomacy*, 27 May 2022, available at
40. See Vylegzhanin et al., *supra* note 19, at 51.
41. See note 1, *supra*. As early as 2021 the G7 complained that Russia's behaviour threatened the RBO: see Vylegzhanin et al., *ibid.*, at 39.
42. See note 40, *supra*.
43. See the text of President Putin's speech: 'Full text: Putin's Declaration of War on Ukraine', *The Spectator*, 24 February 2022, available at www.spectator.co.uk/article/full-text-putin-s-declaration-of-war-on-ukraine/.
44. For an analysis of President Putin's legal justifications for the Ukraine war see M. Milanovic, 'What Is Russia's Legal Justification for Using Force against Ukraine?', *EJIL:Talk!*, 24 February 2022, available at www.ejiltalk.org.
45. See further, Roberts, *supra* note 13, at 282.
46. The London Conference, 'Challenges to the Rules-Based International Order', *Chatham House: The Royal Institute of International Affairs*, 2015, available at www.chathamhouse.org/sites/default/files/London%20Conference%202015%20-%20Background%20Papers.pdf.
47. State Councilor and Foreign Minister W. Yi, 'Remarks by State Councilor and Foreign Minister Wang Yi at the United Nations Security Council High-level Meeting on the Theme "Maintenance of International Peace and Security: Upholding Multilateralism and the United Nations-centered International System"', *Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China*, 8 May 2021, available at www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/wjdt_665385/zyjh_665391/202105/t20210508_9170544.html.
48. See Scott, *supra* note 31.
49. M. Chalmers, 'Which Rules, Why there is No Single Rules-based International System', Occasional Paper, *Royal United Services Institute*, April 2019.
50. The October 2022 US National Security Strategy declares that the RBO 'provides all nations that sign up to the principles an opportunity to participate in and have a role in shaping the rules', *supra* note 3. Unfortunately, there is no indication of how this 'signing up' may be done.
51. See Talmon, *supra* note 21.
52. See Talmon, *ibid.*
53. See Talmon, *ibid.*
54. The US National Security Strategy of October 2022 makes no mention of the International Court of Justice, *supra* note 3.
55. See Talmon, *ibid.*